

GŁOS POLSKI

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Prawa Polski do Górnego Śląska.

Paryż, 16 czerwca. (P. A. T.) Havas. Treść paragrafu odpowiedzi sprzymierzeńców, dotyczącego Górnego Śląska: Znaczna część odpowiedzi niemieckiej poświęcona jest sprawie Górnego Śląska. Wiadomo, że kwestja ta różni się od kwestji Prus Zachodnich dla tej przyczyny, że Śląsk nie stanowił części Królestwa Polskiego w chwili rozbioru. Można utrzymywać, że Polska nie może sobie rościć pretensji do Górnego Śląska z punktu widzenia prawnego, należy jednak uroczyście oświadczyć, iż nieprawdą jest jakoby nie miała praw tych na mocy zasad Wilsona.

W okręgach, o których mowa, istnieje niezaprzeczalnie większość polska. Wszystkie specjalne prace niemieckie, wszystkie niemieckie podręczniki szkolne uczą dzieci na Śląsku, że są one pochodzenia i języka polskiego. Mocarstwa sprzymierzone i zaprzyjaźnione pogwałciły zasady, które uznaje za swoje rząd niemiecki, gdyby nie brały pod uwagę praw polskich do tego kraju. Pomimo to rząd niemiecki kwestjonuje obecnie te uchwały i odmawia uznania rozszerzenia ludności polskiej, utrzymując, że oderwanie Górnego Śląska od Niemiec nie godzi się ani z zdaniem ani z interesami ludności. Wobec tego państwa sprzymierzone i zaprzyjaźnione zgodziły się na rozwiązanie sprawy w ten sposób by, kraj ten nie został odany natychmiast, lecz by zostały podjęte kroki w celu przeprowadzenia plebiscytu. Państwa sprzymierzone i zaprzy-

jażnione chciałyby jednak uniknąć tego plebiscytu, gdyż przeciwnie okupację czasową przez wojska obce. By zagwarantować zupełną wolność głosowania niezbędne byłoby utworzenie niezależnej komisji, której zostanie powierzona administracja krajem w okresie poprzedzającym plebiscyt. Poza to, by nie dopuścić do jednostronnego pozbawienia Niemiec surowca niezbędnego do ich życia przemysłowego, dodany został artykuł, przewidujący, że produkcje kopalni nie wyłączając węgla, będą mogły być nabywane w całym kraju przez Niemcy na tych samych warunkach, na jakich ich będą nabywali sami polacy. Odbudowa państwa polskiego jest wielkim aktem historycznym, który nie da się wykonać bez zerwania wielu węzłów, bez stworzenia liczących, lecz czasowych trudności i bez wytrącenia z równowagi wielu jednostek.

Lecz państwa sprzymierzone i zaprzyjaźnione dbały w pierwszym rzędzie o to, by zapewnić Niemcom, którzy zostaną oddane pod panowanie polskie opiekę w takim samym stopniu jak innym mniejszościom narodowym. A więc w sprawach religijnych, językowych i t. p. jedna z klauzul traktatu zapewniła im wolność religij, prawo używania swego języka oraz nauczania dzieci w ich języku macierzystym. Niemcy nie doznają tych przesładowań, które znieść musieli polacy od prusaków.

Dalsze artykuły odpowiedzi ententy.

Paryż, 19 czerwca. (PAT). Komunikat dotyczący ponownego porozumienia. Artykuł głosi co następuje: Administracja cywilna terytorjów okupowanych pozostanie w ręku władz niemieckich i w zależności od centralnego rządu niemieckiego z zastrzeżeniem, że władze niemieckie będą musiały pod groźbą odwołania stosować się do wszystkich rozkazów, wydanych przez wyższą komisję.

Artykuł 6 głosi, że wojska okupacyjne sprzymierzeńców będą miały prawo rekwizycji w naturze i prawo świadczeń. Rząd niemiecki będzie w dalszym ciągu ponosił koszty utrzymania armji okupacyjnej oraz koszty wynikające z konieczności rozmieszczenia wyższej komisji.

Artykuł 7 i 8. Wojska sprzymierzone pozostaną w dalszym ciągu w pomieszczeniach, które zajmują obecnie, a które rząd niemiecki obowiązany jest utrzymywać w dobrym stanie. Gdyby lokale te okazały się niedostateczne do rozmieszczenia wojska, sprzymierzeńcy będą mogli rekwirować dodatkowe pomieszczenia. Urzędnicy cywilni będą mogli zamieszkiwać wśród ludności.

List Clemenceau.

Przeprasza on delegatów niemieckich. Paryż, 19 czerwca. (PAT). Radio warsz. Wobec wypadków, które zaszły podczas wyjazdu delegacji niemieckiej, Clemenceau wystosował do przewodniczącego delegacji list następującej treści:

Panie prezydencie! Dowiedziałem się, że w chwili wyjazdu delegacji niemieckiej z Wersalu wczorajszego wieczoru zebrał się tłum pod rezydencją pana, który wywołał zamieszanie. Spieszę wyrazić panu mój żal z powodu tych przebiegłych czynów, przeciwnych prawu gościnności. Manifestacje te zostały umożliwione z powodu nieobecności pewnej liczby funkcjonariuszy policji, którzy zmuszeni byli udać się pod Wersal, celem utrzymania porządku. Prefekt departamentu Sekwany i Oise'y złożył wizytę panu Hallerowi w celu przeproszenia go i zostanie odwołany, jak również i komisarz policji. Jest to, iż nie przedsięwzięli środków ostrożności wedle udzielonych im rozporządzeń. Żechce pan, panie prezydencie, przyjąć zapewnienie mego głębokiego pożałowania.

Artykuł 9. Wojska sprzymierzeńców oraz wyższa komisja nie będą płaciły żadnych podatków niemieckich i będą bez cła otrzymywały wszystkie produkty żywnościowe niezbędne dla armji.

Artykuł 10. Koleje, tramwaje, oraz spław na rzekach, kanałach mają być udzielone na mocy rozkazów głównodowodzącego wojskami sprzymierzeńców bezpłatnie.

Artykuł 11 i 12. Personal urzędów pocztowych, telegraficznych i telefonicznych będzie oddany pod dozór wyższej komisji, która będzie miała pierwszeństwo przy korzystaniu ze wszystkich linii telegraficznych i telefonicznych.

Artykuł 13 i 14 (ostatni). Wyższa komisja będzie posiadała prawo w każdej chwili kiedy uzna za stosowne ogłosić stan oblężenia na całym terytorjum okupowanym lub na jego części. W nagłych razach o ile zostanie zakłócony porządek publiczny, władze wojskowe i lokalne będą mogły przedsięwziąć wszystkie środki tymczasowe celem przywrócenia porządku. Władze wojskowe w tym wypadku będą obowiązane zdać sprawozdanie wyższej komisji.

Niezależni socjaliści dojdą w Niemczech do władzy.

Nauen, 19 czerwca. (PAT). Radio warsz. Ze źródeł niemieckich. Trudności aprowizacyjne i warunki narzucone Niemcom przez traktat pokojowy wywołały niezadowolone mas robotniczych, Komunistów starają się je wykorzystać, aby wprowadzić dyktaturę proletariatu. Z Monachjum donoszą, że niezależni szykują nową zamach stanu w Berlinie, niezależnie od tego, czy traktat pokojowy zostanie podpisany, czy też nie. Niezależni przygotowują się do wywołania nowych rozruchów w Monachjum.

Strejki we Francji i Włoszech.

(Tel. wł. „Gł. Pol.”)

Wiedeń, 17 czerwca. Sytuacja strejkowa we Francji zaostrzyła się. Związek marynarzy oraz górniczy postanowili ogłosić strejk generalny, jeśli żądaniom ich nie będzie uczynione zadość.

We Włoszech powstanie robotnicze rozszerza się poza Medjolan i Turyn i zmienia się w krwawą walkę. Izba Robotnicza w Turynie wzywa klasę robotniczą do przygotowania się w ciągu najbliższych dni do decydującej walki.

Walki wojsk polskich.

Komunikat naczelnego sztabu generalnego.
z d. 19 czerwca.

Front galicyjsko-wołyński.

Na froncie galicyjskim większe zmiany nie zaszły. W rejonie między Brzeż-

nami a Lipnicą oddziały ukraińskie, które przejściowo zajęły Nieczyszczów, zostały naszym kontratakami odrzucone do swoich pozycji wyjściowych. Na Wołyniu nasz improwizowany pociąg pancerny podsunął się do Klezania, gdzie rozprószył oddział bolszewicki i zagarnął lokomotywę i kilkanaście pełnych wagonów.

Front poleski.

Spokój.

Front litewsko-białoruski.

Spokój.

W zast. szefa sztabu generalnego
Haller pułk.

Z terenu walk polsko-ukraińskich.

Kraków, 19 czerwca. (PAT). „Czas” dowiadyuje się od osoby, która dnia 8 b. m. opuściła Czortków: Dnia 4 b. m. delegacja ukraińska wysłana przez generała ukraińskiego Pawlenkę, wyjechała do wojsk ukraińskich, stojących po tamtej stronie Zbrucza, ażeby z nimi rokować w sprawie połączenia się. Również pewną jest informacja, że inna delegacja ukraińska wyjechała w tym samym czasie do Czortkowa, ażeby tam pertraktować z władzami wojskowymi rumuńskimi o przejście reszty wojska ukraińskiego przez front rumuński i o warunki rozbrojenia. Wreszcie równocześnie inna jeszcze delegacja ukraińska układała się we Lwowie z wojskowymi władzami polskimi o rozjem. Tylko z Petlurą nie mogli Pawlenko rokować, gdyż w owym czasie wszystkie wojska Petlury przeszły do obozu bolszewickiego, a cały sztab jego został uwięziony w Równiu, on sam zaś znikł, jak niektórzy opowiadają, został przez własnych żołnierzy rozstrzelany.

Jak wiadomo, 7 b. m. wojska polskie weszły do Czortkowa. Wśród baon legji akademickiej pod dowództwem majora Jakliona, ale już w niedzielę poczęli ukraińcy atakować Czortków. Po południu polacy odparli wszelkie ataki, ale później ukraińcy otrzymali olbrzymie po-

siłki. 40 dział ukraińskich rzuciło tysiące pocisków na miasteczko. Wśród mieszkańców wszczęła się panika i ludność zaczęła uciekać. Ostatecznie ukraińcy opanowali Czortków i wzięli do niewoli całą bohatersko broniącą się załogę.

Teraz okazało się żąd wojska ukraińskie otrzymały posiłki. Oto 2 pułki zakordonowców (petlurowów), które przedtem złączyły się z bolszewikami i 2 pułki bolszewików, stojących dotychczas po tamtej stronie Zbrucza przekroczyły granicę galicyjską i już jako sojusznicy połączyły się z ukraińskimi wojskami Pawlenki. Tak wzmocniona armja Pawlenki wobec słabych sił polskich miała przed sobą drogę nieomal otwartą. Południowe skrzydło Pawlenki przekroczyło Złotą Lipę i dotarło aż do Marjampola, centrum zaś posunęło w kierunku Podhajec. Na wiadomość o wzmocnieniu się wojsk Pawlenki i nowej jego ofensywy chłopcy na tyłach wojsk polskich, którzy po ostatnim rozgromieniu ukraińców poddali się władzy polskiej i wzięli się do uprawy roli, poczęli w wielu miejscach podnosić głowę. Pojawili się wśród nich agitatorzy i ponieważ chłopstwo zostało nie wszędzie rozbrojone, tworzą się tu i owdzie zbrojne bandy.

Wielka afera paskarstwa.

650 tysięcy mk. grzywny.

Dn. 17 lutego w składzie pierwszego polsko-amerykańskiego domu handlowego „Filip Suraw i S-ka” w Łodzi zaarrestowano różne towary lokciowe, ubrania gotowe, pończochy, obuwie, czapki i t. p. Firma ta została założona 27 grudnia 1918 r. przez obywatela Stanów Zjednoczonych Filipa Surawę, fabrykanta Oskara Prussaka i współwłaścicieli firmy łódzkiej „Bracia Tajselbaum” Icka i Jochenona Tajselbaumów w celu prowadzenia handlu różnemi towarami na własny rachunek i sposobem komisowym. Firma jednak, pomimo złożonych w jej składzie krociowej wartości towarów, ksiąg handlowych nie prowadziła i w chwili rewizji prowadziła tylko księgę składową. Klienci składali towary bez dowodów, w zaufaniu, niektórzy z nich złożyli towary jakoby na sprzedaż komisową, chociaż mają składy i odpowiednie patenty na handel. Towary złożyli w składzie firmy „F. Suraw” następujący jej klienci:

Symcha Josek, Perlberg i Moszek Kopel Gutman współwłaściciele firmy „Gutman i Perlberg” — kangar, satynę, spodnie, paltta i kapelusze; Rubin Aduński, właściciel składu maszyn — 470 tuzinów pończoch; Józef Lichtensztejn — 97 ubrań; Chaim Blas — 831 par spodni, 271 paltotów dziecięcych i 41 halek; Bernard Piotrowski — 23 sztuki (691 arsz.) pluszu i 550 par obuwia; Suchar Karafka, prowadzący handel win, 993 czapek; German Rejtberger — 640 sukien i halek; Jan Alkin, zarządzający firmą „Rosijskie tow. transportowe”, — 3 skrzynie chustek fantazyjnych; Aron Milegram — 500 tuzinów pończoch; Wiktor Gutsztadt — 26 sztuk półwełnianego towaru; Julian Bojarski —

579 arsz. towaru bawelnianego; Mojżesz Szepski — 545 par spodni i halek; Mojżesz Lejb Brodacz — 1108 arsz. towaru lokciowego; Bejla Stykowska — 428 arsz. towaru lokciowego; Narrenrajch — 1571 arsz. towarów lokciowych; Oskar Prussak, współwłaściciel firmy „F. Suraw i S-ka” — 478 arsz. towarów lokciowych.

Klijenci, z wyjątkiem Bojarskiego, towarów swoich nie zameldowali w terminie, oznaczonym w rozporządzeniu komisarza ludowego (23 grudnia 1918 r.), lecz złożyli je w składzie firmy „F. Suraw i S-ka” w celu ukrycia ich i uniknięcia skutków dekretu z dn. 5 grudnia o lichwie i spekulacji. Składając towary w komis żadnych dokumentów od firmy Suraw nie otrzymali. To wszystko wskazuje, że towary ich przeznaczone były na pasek w porozumieniu z firmą „F. Suraw i S-ka”, której duszą był Suraw. Urząd walki z lichwą i spekulacją w Warszawie skazał: Filipa Surawę, Oskara Prussaka, Icka i Jochenona Tejselbaumów na karę pieniężną każdego w sumie 50,000 mk., w razie niezapłacenia na 3 miesiące aresztu każdego, Symchę Jóska Perelbergę, Moszkę Kopelę Gutmana, Rubinę Aduńskiego, Jóska Lichtensztajna, Chaima Blasa, Bernarda Piotrowskiego, Sucherę Kararkę, Gersona Rajtbergera, Jana Alkina, Arona Milegrama, Wiktora Gutsztadta, Mojżesza Szepskiego, Mojżesza Lejba Brodacza, Bałę Stykowską i L. Warrenrejscha — na karę pieniężną każdego w wysokości 30,000 mk., a w razie niezapłacenia na 2 miesiące aresztu każdego.

Juliusza Bojarskiego uwolniono od odpowiedzialności, gdyż zameldował o swych towarach w policji i przedstawił urzędowi odnośne zaświadczenie.

Wszystkie towary skonfiskowano, z wyjątkiem 251 tuzinów kapeluszy firmy „Gutman i Perlberg”, jako niestanowiących przedmiotów pierwszej potrzeby.

